

KARIBIK 2014/2015

Letošní začátek zimy mě opět přesvědčil o tom, že je vhodné zde oslavit Vánoce a hned po Štěpánovi vyrazit do tepla. A kam jinam než do osvědčeného Karibiku. Opět budu vítat příchod nového roku se sourozenci Kovaříkovými a novým členem naší dovolenkové výpravy bude kamarádka Zuzy. S Marcelou jsme se seznámili již před odletem na potřebných schůzkách, kdy jsme plánovali, které ostrovy navštívit, a co na těch ostrovech podnikat. Takže parta je pohromadě a 27. prosince se setkáme na letišti při odbavení.

Alespoň tak zněla naše domluva. Letadlo odlétá brzo ráno, pro mne to znamená cestovat na letiště noční dopravou. Marcela si našla výhodné parkování na letišti a Zuzu s Milanem přiveze jejich kamarád

Tomáš. Že jsem na letišti první, je dáno mou netrpělivostí a velkým těšením se. Naštěstí je již možné se odbavit a fronta žádná. Po půl hodině doráží Marcela a odbavuje se též. Odbavení končí a sourozenci nikde. Pět minut po uzavření přepážky se Kovaříkovi objevují v doprovodu maminky, která je vždy vyprovází, a Tomáše, který je přivezl. Atmosféra je hustá, protože pracovníce letiště jim vysvětluje, že jdou pozdě. Snad

díky proběhnutým svátkům, snad díky tomu, že jsme lidé a snad i díky štěstí a andělům jsou Zuza s Milanem odbaveni a my můžeme nastoupit do letadla směr Amsterdam.

Po krátkém letu přistáváme do studeného a deštěm zalitého Amsterdamu, kdy nás neženou vyhrátým tubusem do haly, ale nutí nás vystoupit na plochu a nasednout do autobusu. Letiště prochází rekonstrukcí, tak se přes různé obcházký dostáváme k odletovému terminálu, procházíme pasovou kontrolou, neboť opouštíme Evropskou unii, a vnitrostátním letem se přesunujeme z jedné části Nizozemska do druhé, do té karibské. Geograficky je to let z Evropy do Jižní Ameriky.

Curaçao je prvním ostrovem Karibiku, který navštívíme. Let je poměrně klidný a během dne přeletíme Atlantský oceán a zamíříme k břehům Jižní Ameriky. Přistáváme v odpoledních hodinách a hned se převlékáme ze zimního oblečení do letního, neboť nás přivítalo příjemných 28 °C a slunečno.

Prvním místem, kam zamíříme, je směnárna a proměňujeme si valuty za nizozemsko-antilské zlaté. I čtyři roky po zániku Nizozemských Antil se stále na dvou nizozemských ostrovech touto měnou platí. Když jsou naše peněženky připravené na utrácení v místní měně, jdeme do autopůjčovny vyzvednout auto. Mají tu složitý systém, zřejmě proto, aby všechny

přepážky si zákazníka užily. Nakonec se dostáváme k autu s ubezpečením, že není výjimečně umyté, ale ať si ho necháme umýt a účtenku jim předložíme k proplacení. Jak jsme projížděním ostrova zjistili, automyčkami Curaçao zrovna neoplývá. S využitím všech kombinačních možností a s vypětím Milan poskládal do auta naše kufry a můžeme vyrazit. Jenže ouha, klíček v zapalování po otočení ani neškytne. Zkousím to víckrát, stále však se stejným výsledkem. S Milanem se shodujeme, že to není mou nešikovností. Zřejmě je úplně vybitá baterie. Uplyne další hodina, než vyměníme auto a vyjíždíme z letiště pryč. A to jsme zvolili takový let, kterým budeme ze zmrzlé Evropy na pláži ještě týž den. Bohužel to tak není. Do Willemstadu, hlavního města ostrova, přijíždíme již za soumraku. Naštěstí náš hotel

je jedinou výškovou budovou v koloniální zástavbě a vidíme ho ihned po příjezdu do města.

Jenže jak se k němu soustavou jednosměrných úzkých uliček dostat? Zjistíme, že pontonový most královny Emmy je určen pouze pěším a maximálně cyklistům. My se nacházíme ve čtvrti Otrabanda a náš hotel je za mořským zálivem ve čtvrti Punda. Musíme se vymotat z Otrabandy, najet na silniční obchvat města, který

nás navede na vysoký klenutý most přes záliv, a teprve teď sjíždíme do Pundy. Napotřetí trefím správnou uličku a můžeme v klidu zaparkovat před hotelem.

Pokoj máme připravený a zabydlujeme se. Je čas vyrazit na večeři a první obhlídku města. Nábřeží, u kterého je náš hotel, se již koupe v záplavě světel, pěší most má vánoční výzdobu a všude je plno lidí. Přes časový posun a časně vstávání nejsme unaveni a plnými doušky nasáváme karibskou atmosféru vlahého večera. Přes počáteční obavy se ujistíme, že je tady bezpečno a dopřáváme si na nábřeží první večeři. Během toho sledujeme lodní provoz v zálivu.

Most královny Emmy je pontonový a každou chvíli se otáčí kolem osy, která je na otrabandské straně. Neotáčí se sám, má zabudovaný pohon. Nejdříve se ozve zvonek a začne blikat výstražné světlo, pak se uzavře vstup na most a začne manévr plutí/otáčení mostu. Jakmile splyne s otrabandským nábřežím, můžou proplouvat ropné tankery, velké zaoceánské lodě s výletníky, i ty nákladní do středu ostrova, kde je laguna a přirozený záliv. Tam se také nachází velká rafinérie ropy, která zajišťuje ostrovu pravidelný příjem. A z tohoto důvodu se novější most královny Juliany klene v takové výši, aby pod ním mohly lodě bez problému proplouvat.

Willemstad nás mile překvapil svou barevností a útulností. O to horší bylo pro nás pondělí, kdy se celý den plnily ulice automobily, a pohyb po městě v autě byl unavující. Přesto jsme se opět napotřetí trefili do bran likérky, kde se zdarma můžete podívat

do provozu, jak se vyrábí likér stejného jména jako ostrov. Samozřejmě je to s bezplatnou ochutnávkou, kde se na nějaký vypitý pohárek nehledí. Já jako řidič jsem se dobrovolně ochutnávání sladkých tlamolepů vzdal. Ale Zuza vyhodnotila čokoládovou příchut' za nejlepší. Já si dal v podnikovém baru namíchat panenskou piňakoládu (bez alkoholu) a sledoval jsem, jak se moji spolucestovatelé dohadují, které balení a jakou příchut' koupit.

Ale Curaçao není jen hlavní město. Během těch pár dní, které jsme na ostrově strávili, jsme navštívili v severní části přírodní park Christoffel. Třebaže se jedná o přírodní park, má

dvě prohlídkové trasy uzpůsobené jízdě autem. V parku obdivujeme různé kaktusy, všudypřítomné ještěrky, ruiny usedlostí a přírodní skvosty. Přes cestu nám v jednu chvíli přeběhl velký leguán a zřejmě zvyklý na turisty nám chvilku i pózoval. Projížďka obou tras nám vyšla na celý den. Naštěstí bylo mnoho odpočinkových míst, tak jsme se mohli i protáhnout. Hlavně děvčata to nutně potřebovala, neboť vyšlo najevo, že obě špatně snášejí jízdu autem a můžou v autě vydržet

pouze v pozici řidičky. A křivolaké úzké cesty, které se vinou parkem nahoru a dolů jim nedělaly moc dobře.

Po prohlídce místní flory jsme zamířili další den na jih, kde je mořské safari, abychom poznali i něco z fauny. Marcela prozřetelně se jala prozkoumávat podmořskou faunu z přilehlé pláže. Zuza, Milan a já jsme vstoupili za brány akvária. Největším tahákem pro mne bylo setkání s kapustňáky. Na Trinidadu jsme je ani koutkem oka nezahledli, stejně tak mi zůstaly mořské krávy skryté na Palau, tak snad do třetice tyto mořské savce zahlédnu, alespoň ve výběhu. I když říká se mořským bazénům výběhy?

Po prohlídce všemožných mořských živočichů přes langusty, korálové ryby, rejnoky, žraloky, plameňáky, mořské ježky až po delfíny, jsem zklamaně zjistil, že kapustňáky tu již nemají. Místo toho se můžu podívat na vodní představení s delfíny či lachtany. Vracíme se na pláž za Marcelou. Jelikož je čas oběda, zasedáme v plážovém resortu k jídlu. Během jídla se Míla se Zuzou sourozenecky kočkují, což vyústí v předčasný odchod Zuzy na pláž.

Jaké je naše překvapení, když vidíme, že se Zuza zastaví, znehybní a po chvilce začne opatrně couvat a vracet se k nám. Zřejmě malá herecká etuda na téma uražená žena. Už chci zatleskat, ale zděšený křik ženy od vedlejšího stolu mění celou situaci v dramatickou. Žena leze na židli, ostatní ženy kvapně vyklízejí pozice a Zuza ani nemluví.

Ke stolům si to kráčí pískově zbarvený velký leguání samec. Ten způsobil, že se Zuza k nám vrátila.

Jak nám později mnohokrát líčila, jistě silná historka se nikdy neoposlouchá, našťvaně od nás odešla a myslala si své. Když tu najednou před nohama zaregistrovala pohyb. Zaostřila a viděla to děsné monstrum na dva kroky od sebe. Leguán klidným krokem si to mířil přímo k ní. Nohy jí zdřevěněly a nebyla schopná ani pohybu a ani slova. Po chvíli teprve opatrně našlapovala pozpátku a zamířila zpátky k nám. Leguán celkem klidně pokračoval ve svém líném pohybu vpřed a na ruch, který způsobil, reagoval stoickým klidem.

Pobyt na Curaçau nás nezklamal a příjemně navnadil na poznávání dalších nizozemských ostrovů v oblasti. Druhým ostrovem, který má zvláštní status a je přímo podřízen Amsterdamu, oproti samosprávnému Curaçau, kam jsme během pár minut přeletěli, je **Bonaire**. Ten jsme si zvolili pro oslavu příchodu roku 2015.

A nebyli bychom to my, aby i zde jsme si neužili chvílku napětí. Sehnat na tak malém ostrově nocleh na Silvestra byl oříšek, ale Zuze se povedlo objednat parádní vilu. Sice byly s ní nějaké potíže, ale ty jsme nevnímaly. Začalo nám svítat, když jsme si před letištěm brali taxi a chtěli jet k vile. Rázná statná dispečerka nám ozřejmila, že pronajímatel vily zkrachoval

a že se tam neubytujeme. Vetchý taxikář nám nabízel lepší ubytování, o kterém samozřejmě ví a doveze nás tam. My však nejsme dnešní a známe to, jak je to s dohazováním ubytování. Nechali jsme se k vile dovézt.

Po drobném bloudění jsme vilu našli v celé její kráse, leč uzamčenou a opuštěnou. Co teď? Navrhují cestu do centra města, tam určitě ubytování bude a hlavně je tam pošta a na poště je internet, tak se můžeme poohlédnout po jiném ubytování. Taxikář nevěří svým uším. Proč na poštu? Máte kufry, sháníte ubytování a chcete na poštu? Ano, ta je v centru hlavního města Kralendijku. Řidič kývá hlavou a pomalu mu svítá. Vy chcete do hotelu Central, že? Ne! Stačí nám pošta. Vysazuje nás před poštou, dívá se podezřavě, zda by nás neměl odvézt raději do nervového sanatoria a pro jistotu nás ubezpečuje, že počká pět minut, kdybychom poznali, že se na poště nelze ubytovat.

Na poště Marcela se Zuzou najdou jinou vilu a domluví se, že tam v 16.00 budeme k převzetí. Vila je pouhých 2,5 kilometru vzdálená od pošty. Vyrážíme k nelibosti Zuzy pěšky. Je vedro, silnice je prašná, chodníky téměř neznatelné. V odpoledním žáru se čtyři Evropani plahočí s velkými kufry. Ujdeme necelých sto metrů ke kostelu a zastavuje nám mladá maminka s dítětem a svou matkou v prostorné dodávce. Rachel, tak se jmenuje, je náš anděl. Odveze nás k druhé vile, ale tam po nikom není ani vidu ani slechu. Nabízí jiná ubytování a objíždí s námi ostrov od hotelu k hotelu. Buď je ale všude zavřeno, nebo je kapacita obsazená. Dokonce nám nabízí, že nás ubytuje u sebe doma. Marcele se však podaří

v jednom obsazeném resortu napojit se na bezdrátovou síť a objedná ubytování v potápěčské základně, která je pochopitelně u moře. Bonaire je proslulý svým bohatým podmořským světem hned u břehů. Rachel nás vysadí na základně a my jsme zachráněni. Ostrov, jak jsme ho poznali z dodávky, je plochý a navíc velmi suchý. Všude pouze trnitá buš a pole kaktusů. Za drahý peníz (platí se tu americkými dolary a hlavně že bydlíme) máme rohový dvouložnicový apartmán s velkou terasou, ze které je výhled na moře a nedaleký ostrůvek Malý Bonaire.

Druhý den si půjčujeme auto, abychom udělali ještě jednu pořádnou prohlídku ostrova. Je Silvestr, který se na ostrově slaví již od rána. Není divu, že již v poledne nás ohluší petardy, právě když obědváme. Kralendijk je nevelké a vlastně jediné město. Pak se tu nachází ještě pár vesnic, hustota zalidnění je nízká. Nepotkáváme žádné lidi. Na jihu jsou rozsáhlé saliny, ve kterých se procesem odpařování získává mořská sůl. Spatřujeme i hejna plameňáků. Tento růžový pták je erbovním tvorem ostrova Bonaire.

Po objížděce jižní části ostrova se vracíme na hotel, abychom se připravili na silvestrovské oslavy a příchod Nového roku. Zuza s Marcelou vyrazí pro zmrzlinu a opět je čeká nepříjemné setkání. Tentokrát si leguán na ně počíhal v chodbě před dveřmi a odmítal je pustit dovnitř. Zmrzlina se v kelímku začíná rozpouštět a leguán, zřejmě pohnut Silvestrem, se líně odplazil a umožnil ženám vrátit se za námi na pokoj.

Silvestrovskou večeri si dáváme přímo pod naším pokojem, kde se nachází poměrně dobrá restaurace. Právě je 19 hodin, což znamená, že naši blízcí doma již slaví rok 2015. My máme ještě 5 hodin starého roku k užití. Nový rok na Bonaire vklouzl s obrovskou pompou, všude bouchají petardy a nebe se barví různými barvami v záplavě ohňostroju. Je tu mnoho obyvatel asijského původu. Tak ať se nám ten rok 2015 vydaří a máme další nezapomenutelná setkání a příhody.

Jak oslavit Nový rok v Karibiku? Nejlepší způsob je aktivní odpočinek. Nasedáme do vypůjčeného auta a Zuza nás zaveze k prohlídce severní části ostrova. Svým výborným řízením a mým neochvějným navigačním uměním dospějeme trnitou buší po prašných cestách

na samý vrchol ostrova, který se nalézá v nadmořské výšce 240 metrů nad mořem. Že jsme opravdu na vrcholku, poznáváme tak, že jsou zde umístěné vysílače. Pak už nás čeká jen cesta dolů k moři. Průvodce doporučuje pláž a místo označené jako 1000 schodů. Těch schodů je sice asi jen 80, ale to je jediné dobře. Převlékáme se do plavek a vrháme se po hlavě do Karibiku. Podmořský život je tu opravdu zajímavý, vidíme korály, ryby a Marcela i želvu.

Dalším a na naší cestě posledním nizozemským ostrovem v Karibiku je **Aruba**. Z Bonaire letíme na Arubu s mezipřistáním na Curaçau. Vzpomínáme, jaké to tu bylo loni, třebaže jsou to jen tři dny, kdy jsme tu byli naposledy.

Arubu místní nazývají šťastným ostrovem a nás tu čekaly velmi silné zážitky. Ubytování, které vybrala Marcela, jsme na třetí pokus našli. Bylo poměrně dobré, nevýhodou bylo sprchování ve studené vodě. Na náš dotaz, proč není teplá voda k dispozici, se nám dostalo odpovědi, že je to velmi drahé a navíc na tropickém ostrově zbytečné. Tak jsme si dali párkrát otužovací kúru.

I zde jsme si půjčili auto, za volant si opět sedla Zuza, aby se jí vzadu nedělalo špatně a navigátorem se stala Marcela. Tak jsme vyřešili problém nevolností v autě. Na Arubě je provoz hustší, neboť je to velmi oblíbená karibská destinace turistů ze Spojených států amerických. To znamená, že zde některé křižovatky jsou vybavené semaforey! A to se nám stalo osudným.

V sobotu odpoledne míříme k vyhlášeným dlouhým plážím na severozápadě ostrova. Od bělostného písku nás už odděluje pouze čtyřproudá silnice a plážové resorty. Překonat širokou silnici nebude problém, neboť křižovatka je světelná. Na semaforu padá oranžová a Zuza předpisově brzdí a na červenou stojí. Najednou nám zadní okno zmodrá a ozve se hrozná rána a auto poskočí dopředu. Co se stalo? Bleskne mi hlavou. Zřejmě nehoda. Všichni jsme byli připoutaní, všechna okna jsou celá a krev nikde. Ještě před tím nárazem Zuzu štvla opěrka hlavy, tak jsme opěrku odmontovali. Ptám se, jste všichni v pořádku? Jediná řidička neodpovídá. Zuzo, hlesni, jsi v pořádku. Po chvíli odvětí, že je v pořádku, ale evidentně je v šoku.

Vystupujeme, abychom se poohlédli po škodě. Zuza mi dává do rukou klíčky od vozu. Nechce s tím mít nic společného. Je to tak lepší, protože se ještě dává dohromady. Z druhého auta vystupuje místní stařík a vysvětluje, že to udělal nerad. Je to jeho druhá havárie a naštěstí dopadla poměrně dobře. On má kapotu zmačkanou daleko víc než my. Ubezpečujeme se, že jsme všichni zdraví a že se toho tolik nestalo.

Vysvětluje nám, že zde se na oranžovou přidává, aby se stačilo projet. My mu vysvětlili, že v Evropě se už na oranžovou přibrzdí. I když ne vždy, že? Jednoznačně však bere vinu na sebe. Vyzvídám, jak to tu chodí. Zavolal policii a teď máme čekat, než z města přijedou. Jelikož se akorát střídají směny, můžeme čekat i půl hodiny. Jak se ukázalo, měl dobrý odhad. Všechno budou řešit pojišťovny. Já mu vysvětluji, celkem zbytečně, že mám auto z půjčovny. Prý o to je to snazší. Až sepíšeme protokol, odvezu auto do půjčovny a nechám si ho vyměnit. Protokol pošle policista na půjčovnu a mě se to vůbec netýká.

Děvčata se šla uklidnit do přilehlého občerstvení a přinesly nám vodu. Přece jenom vlivem šoku a odpoledního slunce pocítujeme žízeň. Výborný nápad! Přijíždí policista, viník mu vše nadiktuje, ode mne si jen opíše údaje z řidičského průkazu a je to vše. V půjčovně mi ještě totéž odpoledne vůz mění a říkají, že si počkají na protokol, který bude nejspíš až

v pondělí. Protokol dorazil v úterý, kdy jsme již byli na jiném ostrově, a já dostal vyrozumění, že je vše v pořádku a že si tedy účtují pouze výpůjčné. Inu, Aruba je šťastný ostrov.

Dalším silným zážitkem pro mne byla jízda tramvají. Kdo sleduje mé zprávy pravidelně, ví, že v Karibiku jsem se svezl pouze vlakem, a to na Svatém Kryštofovi. Aruba

má také kolejovou dopravu. Nedávno zde otevřeli tramvajovou trať v hlavním městě, která spojuje přístaviště výletních lodí s obchodní třídou. Jedná se o jednokolejnou trať, která se v centru větví. Jezdí tu v pravidelném provozu dva vozy: normální a dvoupodlažní. Pochopitelně jsem se svezl oběma. Jízdné se neplatí, tak to je jen dodatečný příjemný bonus navíc. Tramvaj je na bateriový pohon, proto tu nejsou troleje. Provoz je tichý a určen výhradně

pro turisty, však délka celé tratě činí 1,2 kilometru. I naše ženská část výpravy si v hlavním městě užívá, neboť je tu řada značkových klimatizovaných obchodů. Aruba je bezcelní zónou, ale na cenách bych to nepoznal.

Díky automobilu si můžeme prohlédnout celý ostrov. Jediné místo, kterému jsme se vyhnuli, je úplný jih ostrova. Nachází se tam rafinérie ropy, tu jsme si užili ve Willemstadu, hned vedle rafinérie se nalézá nevelké městečko, které se skládá z dělnických domků a nevěstinců a hlavně jihovýchod ostrova je vyhlášeným národním parkem. Kaktusy jsme si již prohlédli v Christoffel parku a nikdo z nás nemá chuť se setkat s endemickým arubským chřestýšem. Takže jsme si prohlíželi sever ostrova. Nadchli nás pláže, dokonce tak, že jsme jedno celé odpoledne strávili s Marcelou na pláži a oddávali se slaným vlnám Karibiku.

Na samém severním cípu ostrova se tyčí k nebi štíhlý maják California, který je pohledný spíše z dálky. Při pohledu zblízka vidíte, že by potřeboval drobné opravy. Za to kaple Alto Vista, ke které nás dovede křížová silnice, se skví v celé své kráse. Nesmím zapomenout i na zajímavou přírodní památku. Tou je přírodní most, který vznikl působením mořských vln na vápencový břeh. Voda vymlela v břehu jeskyni a po dlouhých letech se propadl strop, a tak zmíněný most vznikl. Kdo byl někdy v Českém Švýcarsku a viděl Pravčickou bránu, nebude nikterak uchvácen, ale na Arubě je to přírodní památka první kategorie.

Na Arubě je zákonným platidlem arubský zlatý (florin), který má stejnou hodnotu jako nizozemsko-antilský zlatý (guilder). Obě měny jsou pevně navázané na americký dolar. Ten je druhým oběživem, i když ne přímo legálním. Pokladny všech obchodů umí účtovat v obou měnách. Jen se vám často stane, že když zaplatíte v dolarech, vrátí vám ve florinech. Je dobré se arubských florinů a centů zbavit před odletem z ostrova, neboť to není volně směnitelná měna. A my máme nejvyšší čas opustit Jižní Ameriku. Přesto v Karibiku ještě několik dní zůstaneme.

Z Aruby odlétáme přes floridské Miami na **Portoriko**, tak nás čeká americká imigrační kontrola, která však už probíhá na Arubě. Vše je automatizované, včetně sejmutí otisků a duhovky, tak neoblíbená procedura probíhá rychle. Vyjma Marcely, které se otisky nenačetly, jdeme všichni k americkému úředníkovi, který pár let trávil v českém Polabí, tak je pohovor velmi příjemný a přátelský. I Marcela se dostává po načtení otisků za čáru a můžeme

nerušeně pokračovat k nástupu do letadla. To se nedá říci o kvílivé mladé dívčině, která čeká s pouty na rukách, až se jí ujmou vyšetřovatelé. Co provedla, netušíme, ale příjemné nám to není. Naštěstí si pro ni přišla eskorta a odvedla za zvukotěsné dveře.

Mezikontinentální let přes Karibik nám zpestří pouze přelet Kuby a už kroužíme nad floridskými močály, abychom přistáli v Miami. Letiště je ohromné a mezi terminály jezdí bezpilotní vlaky. Přestup stíháme, jen sourozenci Kovaříkovi si dávají na čas, neboť hledají nejlepší restauraci, aby poobědvali. Zuza sehnala vytoužené těstoviny.

Let z Floridy na Portoriko není tak dlouhý a zpestření v podobě Baham probíhá téměř celý let. Pomalu se smráká a my přistáváme na Portoriku. Celý den jsme v letadle, tak se těšíme, že si vyzvedneme auto a odjedeme do centra hlavního města k ubytování. Marcela si vzpomene, že si není jistá, jak má zařízenou letenku z Portorika dále. Tak s ní hledám přepážku letecké společnosti, aby získala jistotu, že s námi letí. To se potvrdí a ochotná úřednice jí letenku vytiskne.

Pak už zbývá vystát frontu na auto. Jelikož chce na Portoriku řídit Marcela a auto je objednané na mne, vyřizuji povolení pro druhého řidiče. Bodrá ženská na přepážce na mne mrkne a říká, že manželka může řídit auto též, aniž bychom platili poplatek. Namítám, že Marcela není moje zákonitá žena. Paní z autopůjčovny však opáčí, že nevádí, když nejsme manželé, hlavně že bydlíme spolu. Než se stačím nadechnout a i toto neodsouhlasit, vloží se Marcela pohotově do rozhovoru a řekne, že samozřejmě bydlíme spolu. Tím je to vyřešeno a můžeme si vyzvednout automobil. Naskládáme kufry do zavazadlového prostoru a venku už je naprostá tma. Zuza přestala komunikovat a jen se tiše schoulila na zadní sedadlo. Vedle usedá Milan a já jsem pasován do role navigátora.

Vyrazíme do hustého dálničního provozu a vybaveni nedokonalou mapou se snažíme dostat do San Juanu. Provoz je natolik hustý a dálniční síť natolik široká, že nemáme šanci odbočit, kdy potřebujeme. Párkrát míváme správnou odbočku, párkrát se snažíme vrátit, až

nakonec se před námi objeví cedule San Juan. Dlouho nám trvá, než se s Marcelou shodneme, jak ji mám navigovat a jak ona má reagovat na mé pokyny. Díky tomu vznikají kuriózní i legrační momenty na silnicích Portorika.

Přilétáme v předvečer svátku Tří králů, takže ulice města jsou přeplněné auty, lidmi a policisty, kteří odklánějí dopravu. Navádím Marcelu spíš intuitivně. Když nevím kudy kam, ptám se dopravních policistů, kde najdu ulici s hotelem. Odpovídá, že jsme už v ní. Začínají mi téct nervy, protože je tma, jsem unavený a všude jen provoz a pouliční ryk. Kde je ten hotel? V tu chvíli se ozve po dlouhé době Zuza s poznámkou, že jsme před ním. Vyskakují, Marcela zaparkuje u obrubníku, a já s Milanem zjišťuji, kde má hotel parkoviště. Velmi milá recepční nám říká, že přes ulici jsou placené městské garáže, ať tam zaparkujeme. V naprosté nervozitě se dozvídám, že Zuze po miamských těstovinách není vůbec dobře.

Uf. Ještěže recepční je milá, uvádí nás na pokoj a uklidňuje celou situaci. Děvčata se vrací, podařilo se jim zaparkovat. Vše dobře dopadlo a my se můžeme ubytovat. Zuza leze do postele a snaží se usnout, zbytek výpravy vyráží na večeri, abychom si vychutnali směs americké a španělské kuchyně.

Portoriko je největším ostrovem, který jsem v Karibiku navštívil. Je hornatý, zalesněný, protkaný dálniční sítí a je tu mnoho k poznávání. Největšími turistickými atrakcemi jsou: Starý San Juan, likérka Bacardi a observatoř Arecibo. Vyrážíme k observatoři,

ale státní svátek uzavřel tento zajímavý největší jednoaparátový radioteleskop světa. Tak projíždíme ostrovem od severu k jihu, překonáváme pohoří a s Marcelou sladíme styl navigování. Vnitrozemí ostrova je opravdu malebné. Zastavujeme v městečku Ponce, kde právě probíhají oslavy Tří králů. Město je poměrně malé, přesto hlavnímu náměstí dominuje bělostná katedrála. Je tu pověstný karibský klid, který v ulicích San Juanu nevládne, tam je to typicky americky uspěchané. Portoriko po mnoha plebiscitech, které se konaly k určení ostrova, konečně dospělo k závěru, že se chce stát 51. státem Spojených států amerických a chce ukončit přidruženost. Vše je teď v rukou amerického Kongresu, zda vyslyší touhu Portoričanů a začlení přidružený stát do unie.

Další den začíná střetem zájmů, někdo si chce užít krás severního pobřeží s plážemi, někteří touží po prohlídce observatoře, kterou mimo jiné proslavil jeden film ze série agenta 007. Shodneme se nakonec na tom, že návštěva likérky Bacardi je povinností a chceme tam všichni. Bloudíme, ale naštěstí má Marcela s sebou navigaci. Když ji zapne, zjistí, že má v ní nahané pouze mapy Evropy. To nevadí, neboť má chytrý telefon, a když zadá adresu likérky a místo, kde právě stojíme (parkoviště u obchodáku), ukáže jí to cestu. Dorážíme do podniku a zapisujeme se na prohlídku. Je to tu moc turistické a víc se mi líbilo v obdobném podniku na Curaçau. Po prohlídce padá rozhodnutí, že odvezeme Marcelu na pláž, aby si užila karibského slunce a moře a my zbylí pojedeme na observatoř.

Parkoviště u observatoře není zaplněné, tak snad si to užijeme bez tlačenice. Od parkoviště k teleskopu je to slušná strmá cesta, ale bravurně ji zvládneme. Po zaplacení vstupného se ocitáme v univerzitním světě s příspěvím NASA. Pár interaktivních expozic nás tu seznamuje s fyzikálními zákony. Ve velkém sále nám promítají film o vzniku a využití jedinečného teleskopu a pak už konečně můžeme na vyhlídkovou plošinu a spatřit monumentální dílo na vlastní oči.

Mrzí mě, že jsme se na Portoriku nestačili vykoupat v moři, ale návštěva observatoře mi to mnohonásobně vynahradila. Sourozenci jsou nadšení též, protože nejsou zrovna plážovými povaleči. A Marcela si sluníčko a pláž užila, a tak je jediná, která se vykoukala na všech námi navštívených ostrovech.

Poslední den nám letadlo letí až odpoledne, tak dopoledne si ještě stačíme prohlédnout San Juan. Na jednom z pahorků se nachází typická bělostná budova s kupolí – Kapitol. Před ním je řada bronzových soch amerických prezidentů, ale pouze těch, kteří se nějakou

měrou zasloužili o Portoriko. Není tedy k podivu, že poslední v řadě je zatím stávající prezident Barack Obama.

Hlavnímu městu dominují dvě pevnosti, které zde vztyčili Španělé. Blíže centru se nachází pevnost San Cristóbal (Svatého Kryštofa), ve které trávíme celé dopoledne. Z mohutných hradeb je krásný rozhled na město s Kapitolem, na druhou pevnost i na rušný přístav s turistickými zámořskými loděmi. V pevnosti je zřízeno městské muzeum se zaměřením právě na mohutnou dominantu města. Čas je neúprosný, ale naštěstí neletí jak splašený a my si můžeme volnou procházkou prohlédnout úzké uličky starého města s neopakovatelným portorickým koloritem, kde se nenásilně snoubí španělské baroko s americkou moderní architekturou.

Přejdeme celé město až k druhé pevnosti San Felipe del Morro. Tato pevnost je vystavěná na ostrohu, který vybíhá do moře, a před pevností je zelená širá volná pláň. Návštěvu této pevnosti však už musíme nechat na příští cestu, neboť nám tento americký ostrov natolik učaroval, že se chceme sem všichni ještě jednou podívat. Jenže nás už čeká další destinace a letadlo nepočká. Bez problému nás Marcela doveze na letiště,

navigování jsme již sladili. Letadlo s námi nabírá východní směr a my definitivně opouštíme Portoriko.

Po krátkém letu přistáváme na **Panenských ostrovech**. Tato skupina malých ostrovů je rozdělena mezi Spojené státy americké a Spojené království. Ty první se jmenují **Americké**, skupina druhých ostrovů má pojmenování **Britské**.

My jsme přistáli na ostrově Svatého Tomáše, který náleží do útvaru Americké Panenské ostrovy. Ač je to jiné závislé území, jednalo se o vnitrostátní let bez pohraniční kontroly. Po přiletu nás přivítal krátký tropický liják a levostranný provoz. Toto americké území je jediné, kde se jezdí vlevo. Třebaže se mnohokrát pokoušeli sjednotit silniční pravidla se Spojenými státy, tak mocné taxikářské zájmové skupiny tomuto sjednocení vždy zabránili, neboť mnoho amerických turistů si netroufá na jízdu vlevo a dává tak armádě taxikářů slušně vydělat. I my si zde nepůjčujeme automobil, ale jízda vlevo v tom není. Poslední destinaci si chceme užít v klidu a relaxaci před dlouhým letem do Evropy a také si uděláme jednodenní přeshraniční výlet. Luxusní hotel s vyhlídkou na moře je hned naproti přístavu osobních trajektů, které zajišťují čilý turistický a obchodní ruch mezi Americkými a Britskými

Panenskými ostrovy.

Marcela oželí lodní výlet do sousedního zámořského území a vypravuje se na průzkum místních pláží. Zbylí se s jistými problémy nalodí na trajekt. Já si lístek koupil přes internet již v Praze. Zuza si odkoupila lístek od Marcely a Milan až ráno před plavbou. Nakonec jsme vyměnili lístky tak, abychom mohli plout všichni společně. Kámen úrazu tkví ve zpáteční cestě, ale dohodneme se, že si koupíme lístek od jiné společnosti a po příplutí nám to proplatí. Konečně odrážíme od břehu a podél pobřeží Svatého Tomáše plujeme vstříc hlavnímu ostrovu Tortola.

Kdo čte mé zápisy z cest pozorně, ví, že jsem již před pěti a půl lety nebyl na půdu Britských Panenských ostrovů vpuštěn. Takže podél pobřeží Tortoly plují se smíšenými pocity a obavami. Po přiřazení k přístavnímu molu si všímáme, že všichni mají v ruce příjezdové formuláře. Naše ruce jsou prázdné. Naštěstí pomocnice v přístavu rozdává formuláře ochotně. Díky tomu se však propadáme na konec fronty, která postupuje rychle. Nestačíme ani vyplnit formulář a už máme předstoupit před důstojníka pohraniční služby. Pomocnice nám rychle vyplní zbývající kolonky formuláře, opraví drobné chyby a posílá nás do jámy lvové. Jdu první. Ještě stačím hlesnout, že kdybych opět neprošel, setkáme se na trajektu nebo v hotelu.

Pohovor je veden příjemně a korektně a já během minuty mám v pase otisk razítka a povolen vstup na půdu Jejího Veličenstva. Taktéž bez problému se za mnou ocitá Zuza a po chvíli i Milan. Ten se zdržel tím, že z kapsy vytáhl velký kapesní nůž. Naštěstí prošel. První cesta míří k okénkům lodních společností a snažíme se vyměnit/získat lístky na plavbu zpět. Zpovzdálí nás sleduje ostřížím zrakem nám dobře známá pomocnice z přístavu. Nakonec se upokojí, když vidí, že jsme lístky obdrželi a opravdu snad toto území ještě dnes opustíme.

Hlavní město Road Town je velmi poklidné nevelké městečko, což jsem slušně popsal naprosto ospalou dírou. Lidé se tu na první pohled ničím neodlišují od zbytku obyvatel Karibiku, ale při osobním kontaktu jsou zdrženliví. Na dotaz odpoví, je tam snaha naznačit i ochotu pomoci, ale přesto rychle se snaží zmizet neznámým z dosahu. Působí to na mne tísnivě, neboť karibská otevřenost a jásavost je zde nahrazena rezervovaností. Možná vliv Britů, kteří tyto ostrovy mají ve správě. Náš čas na prohlídku hlavního města je krátký, něco kolem čtyř hodin, ale přesto je ho nadmíru. Prochodíme městečko tam a zpět. Hodinu nám zabere nalezení pošty (pět domorodců se nám snaží pomoci, naštěstí jeden urostlý muž nás dovede téměř k poště) a sehnání nějakých pohledů. Další hodinu trávíme v restauraci při obědě, kdy píšeme pohlednice. Pak už nám zbývá jen volným tempem se ještě jednou projít po hlavním městě a zamířit zpět do přístavu.

Britské Panenské ostrovy jsou vyhlášeným rájem jachtařů a zřejmě zde budou luxusní a příjemné kluby. Za mne píšu, že to byla nejhorší destinace Malých Antil a nelituji, že jsem zde pobyl tak málo času. Atmosféra toho místa na mne působila sklíčeně, možná v tom pořád hrálo to ponížení z procedury, na jejímž konci bylo rozhodnutí o nepuštění. Ochotně jsem zaplatil odjezdovou daň a těšil se zpět k Američanům, neboť tam vládne karibská pohoda a přátelská atmosféra. Po příplutí jsme vystoupili úplně poslední a hodinu jsme čekali na odbavení. Kontrola to byla důkladná, ale za Marcelou jsme byli vpuštěni bez problémů.

Charlotte Amalie, hlavní město, by se dalo nazvat ospalou dírou též. Po západu slunce jsou všechny obchody zavřené, v ulicích je pusto a prázdno a v provozu jsou pouze dvě restaurace. Ráno to není o nic lepší, snídat lze pouze v jednom bistru, kde však připravují vynikající lívance s javorovým sirupem. Přesto mezi desátou a sedmnáctou hodinou lze Charlotte Amalie nazvat pulsujícím městem. Zvláště přípluje-li výletní loď s turisty. To se vyplatí pustit i lanovku, která turisty vyveze na vyhlídkové místo nad zátokou. V jiné časy a dny lanovka není v provozu.

Jeden den na prohlídku pamětihodností města je naprosto dostatečný, proto se poslední pobytový den můžeme věnovat polehávání na nejvyhlášenější pláži ostrova, kde je příjemný písek, moře plné života a ochotní číšníci vám nosí plážové drinky až k lehátku. Den nám líně na pláži Coki uběhl. Zuze se sklenkou Margharity, Marcele a mně při potápění s dýchací trubicí, jen Milanovi se čas

líně loudal, neboť vyloženě není plážový typ. Ale polehávání na pláži ke Karibiku prostě patří a druhý den jsme mohli odpočatí nastoupit vysilující dlouhý let zpět do zimní Evropy.